

NORMA EHK OSN FFV-24

týkající se uvádění na trh a
kontroly obchodní jakosti

PĚSTOVANÝCH ŽAMPIONŮ (Agaricus)

I. DEFINICE PRODUKTU

Tato norma platí pro plodnice (plodící orgány) žampionů odrůd pěstovaných z rodu *Agaricus* (syn. *Psalliota*)¹, které se spotřebiteli dodávají v čerstvém stavu, kromě žampionů určených k průmyslovému zpracování. Žampiony se třídí do: následujících obchodních druhů, přičemž se tyto druhy nejprve dělí do dvou skupin:

1. nečištěné žampiony, jejichž dolní část třeně není odříznuta,
2. čištěné žampiony, jejichž dolní část třeně je odříznuta.

V obou skupinách se podle vývojových stadií rozlišuje mezi:

1. žampiony uzavřenými, jejichž klobouk je zcela uzavřený,
2. žampiony se závojem, tj. žampiony, jejichž klobouk je spojen s třením závojem.
3. otevřenými žampiony, tj. žampiony, jejichž klobouk je otevřený (rozprostřený nebo plochý, okraje klobouku musí být mírně podvinuté),
4. plochými žampiony, tj. žampiony, které jsou úplně otevřené (ale okraje klobouku nejsou příliš podvinuté ani zahnuté nahoru);

Žampiony se dále dělí do dvou skupin podle zbarvení na:

1. „bílý“ a
2. „hnědý“ nebo „kaštanový“.

¹
U smíšených balení však v souladu s kapitolou V., A. Stejnorodost, musí pěstované žampiony dalších druhů splňovat minimální požadavky.

II. USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍ SE JAKOSTI

Účelem normy je stanovit požadavky na jakost žampionů ve fázi vývozní kontroly po úpravě a zabalení.

A. Minimální požadavky

Ve všech třídách, s přihlédnutím ke zvláštním ustanovením uvedeným pro jednotlivé jakostní třídy a k dovozeným odchylkám, musí být žampiony:

- neporušené, u čištěných žampionů musí být řez čistý;
- zdravé; nedovolují se produkty napadené hnilobou, s velmi nahnědlou třením nebo s poškozením, které je činí nevhodnými ke spotřebě,
- čisté, prakticky bez veškerých viditelných cizorodých látek, s výjimkou substrátu,
- čerstvého vzhledu, měla by se brát v úvahu typická barva lupenů kmene a/nebo obchodní druh,
- v podstatě bez škůdců,
- v podstatě bez poškození způsobeného škůdci,
- bez nadměrné povrchové vlhkosti,
- bez cizorodých zápachů a/nebo chutí.

Žampiony musí být tak vyvinuté a v takovém stavu, aby:

- vydržely přepravu a manipulaci a
- mohly být doručeny do místa určení v uspokojivém stavu.

B. Jakostní třídy

Žampiony se zařazují do tří níže uvedených jakostních tříd:

i) Výběrová třída

Žampiony v této třídě musí být nejvyšší jakosti. Tvarem, vzhledem, vyvinutím a zbarvením musí být typické pro daný obchodní typ. Musí mít odpovídající tvar.

Musí být bez nedostatků, s výjimkou velmi malých povrchových vad, které nenarušují celkový vzhled produktu, jakost, skladovatelnost a úpravu balení.

Řez čištěných žampionů musí být přibližně kolmý k podélné ose třeně. Žampiony musí být v podstatě bez substrátu, nečištěné žampiony mohou mít na třeni také stopy substrátu.

ii) Třída I

Žampiony v této třídě musí být dobré jakosti. Tvarem, vzhledem, vyvinutím a zbarvením musí být typické pro daný obchodní typ.

Pokud nedojde k narušení celkového vzhledu produktu, jakosti, skladovatelnosti a úpravy balení, lze nicméně tolerovat následující mírné vady:

- mírné vady tvaru,
- mírné vady zbarvení,
- mírné otlaky na povrchu,
- mírné stopy substrátu, nečištěné žampiony mohou mít na třeni rovněž stopy substrátu.

Řez čištěných žampionů musí být přibližně kolmý k podélné ose třeně.

iii) Třída II

Tato třída zahrnuje žampiony, které nelze zařadit do vyšších tříd, ale které splňují minimální požadavky uvedené výše.

Lze povolit následující vady, pokud jsou u žampionů zachovány jejich základní vlastnosti týkající se jakosti, skladovatelnosti a obchodní úpravy:

vady tvaru,
vady zbarvení,
mírné otlaky,
mírné poškození třeně,
mírná vnitřní vlhkost třeně,
vybledlé slupky,
duté třeně,
stopy substrátu, nečištěné žampiony mohou mít na třeni rovněž stopy substrátu.

III. USTANOVENÍ O TŘÍDĚNÍ PODLE VELIKOSTI

Velikost se stanoví podle maximálního průměru klobouku a délky třeně, a to následovně:

Minimální velikosti.

Minimální průměr klobouku musí být nejméně 15 mm u žampionů uzavřených, se závojem nebo u otevřených žampionů a 20 mm u plochých žampionů.

Délka třeně

Délka třeně se měří:

od lupenů pod kloboukem u otevřených a plochých žampionů,
od závoje u uzavřených žampionů a žampionů se závojem.

Třídění podle velikosti je povinné u žampionů ve výběrové třídě podle níže uvedené tabulky:

Žampiony jakostní třídy I a II musí vyhovovat stanoveným velikostním rozmezím, pokud u nich jsou uvedena označení „malé“, „střední“ nebo „velké“.

Uzavřené žampiony, žampiony se závojem a otevřené žampiony			
Příčný průměr klobouku		Maximální délka třeně	
Velikost	Odchyłky velikosti	Čištěné žampiony	Nečištěné žampiony
Malé	15 – 45 mm	½ příčného průměru klobouku	2/3 příčného průměru klobouku
Střední	30 – 65 mm		

Velké	50 mm a více		
-------	--------------	--	--

Ploché žampiony			
Příčný průměr klobouku		Maximální délka třeně	
Velikost	Odchytky velikosti	Čištěné žampiony	Nečištěné žampiony
Malé	20 – 55 mm	2/3 příčného průměru klobouku	2/3 příčného průměru klobouku
Velké	50 mm a více		

IV. USTANOVENÍ O DOVOLENÝCH ODCHYLKÁCH

Pro produkty, které neodpovídají požadavkům uvedené jakostní třídy, jsou v každém balení dovoleny odchylky jakosti a velikosti.

A. Dovolené odchylky jakosti

i) Výběrová třída

Je dovolena celková odchylka 5 % počtu nebo hmotnosti žampionů, které neodpovídají požadavkům této jakostní třídy, avšak které odpovídají požadavkům stanoveným pro jakostní třídu I nebo, výjimečně, které splňují podmínky pro odchylku této třídy.

ii) Třída I

Je dovolena celková odchylka 10 % počtu nebo hmotnosti žampionů, které neodpovídají požadavkům této jakostní třídy, avšak které odpovídají požadavkům stanoveným pro jakostní třídu II nebo, výjimečně, které splňují podmínky pro odchylku této třídy.

iii) Třída II

Je dovolena celková odchylka 10 % počtu nebo hmotnosti žampionů neodpovídajících požadavkům této jakostní třídy ani minimálním požadavkům, s výjimkou produktů napadených hnilobou nebo s jiným poškozením, které je činí nevhodnými ke spotřebě.

B. Zvláštní odchylky při udávání vývojového stadia

	Uzavřené žampiony	Žampiony se závojem	Otevřené žampiony
Výběrová třída	je dovolena zvláštní odchylka 5 % počtu nebo hmotnosti žampionů se závojem nebo otevřených žampionů	je dovolena zvláštní odchylka 5 % počtu nebo hmotnosti otevřených žampionů	je dovolena zvláštní odchylka 5 % počtu nebo hmotnosti plochých žampionů
	je dovolena zvláštní	je dovolena zvláštní	je dovolena zvláštní odchylka

Třída I	odchylka 10 % počtu nebo hmotnosti žampionů se závojem nebo otevřených žampionů	odchylka 10 % počtu nebo hmotnosti otevřených žampionů	10 % počtu nebo hmotnosti plochých žampionů
Třída II	je dovolena zvláštní odchylka 25 % počtu nebo hmotnosti žampionů se závojem nebo otevřených žampionů	je dovolena zvláštní odchylka 25 % počtu nebo hmotnosti otevřených žampionů	je dovolena zvláštní odchylka 25 % počtu nebo hmotnosti plochých žampionů

C. Dovolené odchylky velikosti

U všech jakostních tříd 10 % počtu nebo hmotnosti žampionů, které neodpovídají uvedené velikosti.

V. USTANOVENÍ O OBCHODNÍ ÚPRAVĚ

A.Stejnorodost

Obsah každého balení musí být stejnorodý a musí sestávat pouze z žampionů téhož původu, obchodního druhu, jakosti a velikosti (pokud jsou rozříděny podle velikosti).

Předem připravené balení, jehož hmotnost nepřesahuje 1 kg, může obsahovat směs žampionů různých barev a různé druhy pěstovaných žampionů i jiných druhů než druhu Agaricus. Stejnorodost původu se nevyžaduje.

Viditelná část obsahu balení musí odpovídat zbývajícím částem obsahu.

B. Obalová úprava

Žampiony musí být baleny způsobem zajišťujícím náležitou ochranu produktu.

Materiály použité uvnitř obalu musí být čisté a nesmějí způsobovat vnější ani vnitřní změnu produktů. Povoluje se použití materiálů, především papíru nebo nálepek s obchodními údaji, pokud je tisk nebo štítkování provedeno zdravotně nezávadnou barvou nebo lepidlem.

Nálepky individuálně připevňované na produkt musí být takové, aby při odstranění nezanechávaly viditelné stopy lepidla ani nezpůsobovaly vady slupky.

V obalech se nesmějí vyskytovat cizí příměsi, včetně nadměrného množství substrátu.

VI. USTANOVENÍ O OZNAČOVÁNÍ

Každý obal2 musí být na jedné straně označen následujícími údaji uvedenými čitelně, nesmazatelně a tak, aby byly viditelné zvenku:

A. Identifikace

Balírna)	jméno a adresa
nebo a/nebo)	úředně vydané
nebo odesílatel	uznávané kódové
označení 3	

B. Druh produktu

- Pěstované žampiony) Není-li obsah viditelný zvenku
- „čištěné“ nebo „nečištěné“)
- barva, pokud není „bílá“,)
- vývojové stadium (nepovinně),
- názvy jednotlivých druhů (pokud jsou obsaženy).

C. Původ produktu

- Země (či více zemí) původu a případně pěstitelská oblast nebo národní, regionální či místní označení.

D. Obchodní údaje

jakostní třída
velikost (pokud jsou tříděny podle velikosti) vyjádřená jako minimální a maximální
příčný průměr klobouku nebo termínem „malé“, „střední“ nebo „velké“,
čistá hmotnost.

E. Úřední kontrolní značka (nepovinně)

Zveřejněno
v r. 1970
Revize provedena
v letech 1996, 2000 a
2004

2 Jednotlivá balení produktů předem připravená k přímému prodeji spotřebiteli nepodléhají těmto požadavkům na označování, musí však splňovat vnitrostátní požadavky. Uvedené označení se však v každém případě uvádí na přepravním balení obsahujícím tato jednotlivá balení.

3 Vnitrostátní právní předpisy řady zemí vyžadují výslovné uvedení jména a adresy. Při použití kódového označení však musí být v bezprostřední souvislosti s kódovým označením uveden odkaz na „balírnu a/nebo odesílatele (nebo jejich odpovídající zkratky)“